

ALS LECTORS

ERA que sia l' eco de la renaixensa, y ab lo fi de pletejar per la idea que ella entranya nos veyem obligats, prenent aquesta obligació com un deber patriòtich, á donar á la publicitat desde avuy la REVISTA CATALANA.

Trobantse orfa ó poch menos la literatura catalana d' una publicació, que vinga á esser lo camp neutral hont se debatin totas las cuestiones de interés pera la patria, tenim la pretensió de sortir nosaltres á la llum pública volent ocupar, tant be com nos ho permetan nostras forsas, aquest lloch d' honor.

A fi de lograr millor tal propòsit y convenuts com estem de que 'l catalanisme no te d' esser patrimoni de cap dels partits militants, sino la idea salvadora que ajermani á tots los homes d' aquest pais, pertenescan, com á mira secundaria, á la agrupació política que 's vulla; oferim y encara mes que aixó, incitem á tots los prossistas y poetas de Valencia, Mallorca y Catalunya á que 's dignin honrar las planas d' aquesta REVISTA ab los fruyts de sa inteligencia.

Per emprendre tal obra contem ab nostre ferm caracter de catalá y la simpatía del públich per la idea nova que á despit dels contraris, cada dia menors en número á casa y majors á fora, ha atravessat, sempre creixent y enrobustintse, per en mitj de totas las revolucions de la Espanya moderna.

Avant y sempre avant son las paraulas que en nostre escut portem escritas.

DOS PROCEDIMENTS

PER L'EMANCIPACIÓ

AMPEÓ de las provincias contra tots los perjudicis que del centro caigan sobr' Espanya, representant de la causa provincial en totas las cuestiones y assumptos polítichs y administratius: tal es la posició que deu pendre Catalunya per son propi bé y pe'l benefici general; aquest es lo caràcter ab que deu presentarse á sos propis ulls, als de tota la nació espanyola, y als de tota Europa y de la posteritat, per son propi honor y sa més esplendenta gloria. Cabalment lo centre, fa molts anys, desde qu' ha tingut la pretensió de ser com lo Paris de la Península, ha popularisat una divisió d' Espanya que no 's troba en las geografías, la divisió en centro (cort ó Madrid) y provincias; aquesta divisió l' ha consolidada atribuintse molts privilegis fins il-legals ja en la lletra, ja en l' esen-

cia. Semblant divisió facilita la tasca de Catalunya, puig fa comunas moltas fundadas queixas y generals nombrosos agravis del Principat catalá. Fins aquellas provincias que treuhen gran profit de l' uniformitat y la centralisació, están agraviadas per las consecuencias prácticas ó resultats tangibles d' aquesta nova divisió d' Espanya en centro y provincias. En totas las relaciones políticas y administrativas inspiradas en aquesta divisió ó miradas desde son punt de vista, s' hi repara al menys un menospreci envers las provincias, una posposició de las més apremiants necessitats d' ellas als interessos més exclusius del centro. Mil-lions s' han gastat en espectacles aparatosos y mils homens han mort en guerras sols per interessos reduhits al centro; mentres las provincias no han pogut disposar ni de la dotsena part de lo que pagan, per necessitats las mes urgents: instrucció, beneficencia, camins, sanitat, comers, agricultura, industria, restauració artística. Y aixó passa en nostres temps; si la situació política actual tingués lo valor de deixar lliure l' imprenta com la deixaban altrás situacions no menys honradas qu' ella, citariam fetxas y fets ben recents, per demostrarho. Mes ja están en la memoria de tothom, puig de nous ne succeheixen cada dia.

Dos procediments, dos conductas, s' ofereixen per la renaixensa y lo bé de Catalunya, com dos camins al devant del viatjador. L' un es lo d' Irlanda y Hungria fins als nostres dias, lo de Portugal en temps dels Felips, lo de Bélgica en lo sigle passat y l' any 1830, lo dels Estats Units nort-americanos: treballar per la autonomia administrativa y fins per la política, prescindint de las altrás regions que forman la nació, mirantlas com si fossen estrangeras y fins hostils. Los irlandesos y 'ls húngaros autonomistas no diuhen pas que sigan inglesos ó británichs, ni austriachs; no volen ser més qu' irlandesos y húngaros. En son moviment prescindeixen de cridarhi als escocesos, als bohemis, als polaks, als tirolesos de llengua italiana, als dálmatas. Los portugueses baix los

Felips no s' anomenaban espanyols, ni volian altre nom que 'l de portuguesos. A son treball d' emancipació no hi cridaren, per exemple, als catalans ni á cap altre poble d' Espanya. S' aprofitaren, sí, l' any 1640, del alsament de Catalunya, per alsarse cinch mesos després. ¹ Los belgas no s' anomenaban pas paisans dels Baixos, ni 'ls nort-americanos s' anomenaban inglesos ni británichs. A son treball d' emancipació no hi cridaban als altres pobles de la nació ó Estat que 'ls contenia. També 'ls vascongats y navarros en nostre temps han procurat emanciparse sols, prescindint de las demás nacionalitats d' Espanya, ² apoyant á la monarquía absoluta y alsant-se armats contra totas ellas. Aquesta es la práctica ó conducta del aislament. Es sencilla y necessita més forza qu' habilitat y táctica. Mes sols pot valerse d' ella una nacionalitat que siga materialment prou forta per imposar temors al Estat que la reté baix sos dominis, á la nació. Si aquesta forza material no hi es en realitat, l' emancipació no arriba ó corre gran perill de no arribar per esta via. Pot ser l' Irlanda tindrà de sortir d' ella per falta d' éxit. Las Vascongadas per aquest camí s' han perdut faltantlos forza material y posadas ab armas contra la nació y l' Estat d' Espanya.

Aquesta conducta implica certa indiferencia y fins certa hostilitat envers los altres pobles sotmesos que forman la nació; aixís los irlandesos autonomistas miran als escosesos com adversaris, casi tant com als inglesos; aixís los húngaros autonomistas miraban ab certa indiferencia als demás pobles del imperi austriach sotmesos al centralisme de Viena, d' aquesta manera 'ls portuguesos miraban als aragonesos, valencians y vascongats com adversaris, casi tant com als castellans y sols com amichs als catalans que s' habian alsat avans qu' ells; aixís mateix los vascongats han prescindit de las otras nacionalitats d' Espanya, com de vehins poch simpátichs, inclosos tots baix lo nom de castellans, mirantlos com indiferents ó adversaris: erro que 'ls costa las llibertats locals.

L' altra pràctica ó conducta que s' ofereix per la renai-xensa y lo bé de Catalunya es un procediment més complicat, més difícil si 's vol; pero pot ser més segur. Es lo procediment de l' unió y la confraternitat que naturalment y per ell mateix s' imposa á las nacionalitats que no tenen prou forsa material per vencer al Estat ó nació de quals abusos volen emanciparse. Es lo camí senyalat per En Clarís l' any 1640 ó alguns anys després per En Melo, es lo procediment que no deixa rencors ni motius d' hostilitat, sino d' armonía, entre la nacionalitat que vol emanciparse y la majoría de las altres que forman la nació. Aquest es lo camí que li convé seguir á Catalunya. No es poca la ventatja d' estalviar fàcilment la lluyta material, tan desmoralisadora, tan fàcil d' allargarse, tan cruel. No es poca la ventatja de poder servirse poderosament dels medis legals del Estat ó nació centralista, no es poca la de reunir més simpatías, per aquestos motius, quant molts naturals de la nacionalitat que 's tracta d' emancipar, son, com no pochs catalans, gens entussiastas, indiferents ó contraris á l' emancipació,—y quant la forsa material es insuficient per resistir la del Estat central. Aixís Catalunya per defensarse y emanciparse de Joan II d' Aragó y de Felip IV, necessitá l' auxili d' Estats estrangers. Ab més motius per defensarse de Felip V, que tenia al darrera seu la Fransa. 'Ls anys 8 y 9 d' aquesta centuria, per lluytar ab éxit contra 'ls francesos, Catalunya necessitá tenir al seu costat á las demés provincias entussiastas per l' independència espanyola. ³ Dividida en opinions polítiques generals á tota la nació y fins á tota Europa, en cuestions religioses unidas á las polítiques y pe 'ls antagonismes de las classes socials la nacionalitat que 's tracta d' emancipar, lo camí del aislament no es favorable, puig alguns dels partits ú opinions s' interessan més per la victòria de son ideal, que per l' emancipació de la sua nacionalitat, fins se posan en favor de la centralisació política y administrativa, mentres sia favorable al éxit de sos propòsits. A Catalunya mateix, molts partits

polítichs militants: l'absolutista, 'l monarquich constitucional, lo democràtich unitari, una part del democràtich avansat, l'opinió religiosa unida als dos primers, las classes socials anomenadas Estats tercer y quart, anteposarian lo domini de sas idees sobre tot' Espanya, units ab sos correligionaris de tota la nació, á l'emancipació de la nacionalitat catalana; preferirian la centralisació més estreta exercida per son partit, sa opinió ó sa classe, á l'autonomía del Principat regida per un dels partits, opinions ó classes adversaris. ¿Cuánts catalans partidaris de la monarquía, de ben pocas llibertats ó cap, de l'esclusivisme católich, de la sumissió del quart Estat, preferirian la Catalunya autónoma regida per una constitució democrática, y per un govern y unas Corts peculiars democràtichs també, á la centralisació regida y governada desde Madrid per las ideyas que professan? Y al contrari ¿cuánts catalans partidaris de la democracia, de la llibertat de conciencia, religió y culto, dels drets polítichs de las classes jornaleras, preferirian lo Principat independent (amplament descentralisat, confederat ó separat), regintse per las lleys absolutistas y de la burgesía acaudalada, á la Catalunya unificada y regida desde Madrid per una constitució democrática?

Las nacionalitats aixís divididas corren un gran perill per sa emancipació y sa autonomía, si segueixen lo camí del aislament, sobre tot si, com á Catalunya, 'ls faltan forsas materials per lluytar victoriosament é imposarse. Trobantse son estat moral ab tantas relacions ab lo de las altrás nacionalitats de la nació, lo procediment de la confraternitat, encara que no porti á la separació, es més favorable, més pràctich, més clínich, que dihem en Medicina, y també més pacífich, més legal, més ben vist y més ben volgut per las altres regions, més favorable á la pau y bona armonía en lo temps á venir. Y en quant aquest pot ser previst, no deu ser compromés per lo present. Mils interessos morals y materials lligan avuy en dia á Catalunya ab Espanya, mils abusos irritants dels que

sufreixen lo Principat, las provincias, los municipis y 'ls particulars de Catalunya, dependeixen avuy més de l' inepetitut, l' immoralitat ó altres vicis d' autoritats ó empleyats catalans, que de la centralisació y l' unitat, per més que d' ellas hagen sortit; tot aixó fa pensar á molts catalans, que l' autonomia no fora bastant per millorar la situació de Catalunya. Será equivocat aquest pensament; mes lo tenen molts y s' ha de contar ab ell. Lo camí del aïslament, que prescindesca de las altras nacionalitats per ocupar-se solament en l' emancipació de la catalana, tindrà indiferents y fins hostils á estos catalans; al pas que 'ls atraurá á la causa autonómica lo camí de la confraternitat de totas las provincias per emanciparse dels abusos de la centralisació y l' unitat.

L' any 1808, quant l' ardorós patriotisme d' En Campmany volgué animar als espanyols á la lluyta, en lo *Centinela contra franceses*, va dirigir-se per igual á totas las provincias, á totas exitá contra l' enemich, la Fransa napoleónica; no separá la causa de las unas de la causa de las altras, encara que unas guerrejaban ab resolució y altras ab tebiesa. Coneixía bé, que si la majoría quedaba indiferent, la minoría, encara que la formessen las orientals y las septentrionals, las del Ebro, presentaria menos forsa material y menos forsa moral, seria més fàcilment vensuda.

Un centro fàcilment pot sofocar lo moviment d' una regió, si aquesta té una forsa material relativament petita y las altras regions segueixen quietas. Mes si lo moviment es general, si totas las regions ó las més reclaman, s' aixecan baix los mateixos ó baix parecuts lemas, lo centro ha de cedir.

Catalunya per ella sola, suposant units als catalans tant com als húngaros, als nort-americans, als portuguesos, als belgas, als habitants de Basilea Campinya, als irlandesos y als castellans dels sigles x y xi ⁴ en favor de l' emancipació, no pot actualment obtenir-la per ella sola ab facilitat; no té prou forsa. Encara que la tingués, una

lluyta ab la Espanya seria perillosa y comprometeria lo temps á venir. Un Congrés legislatiu y un poder executiu especials no 'ls obtindria fàcilment ella sola : es menester reclamarho per totas las nacionalitats d' Espanya, com diguerem de las Diputacions generals al parlar de la factible de Catalunya. Més dificultat per obtenir un dualisme en que tractés d' igual á igual ab l' Espanya com l' Hungría al Austria, ⁵ mes dificultat per la separació.

Declarémnos, donchs, per lo procediment, camí ó conductor de l' unió y confraternitat ab las demás provincias naturals ó nacionalitats d' Espanya. Lo camí del aïslament, massa 'l seguí Catalunya contra Joan II, deixant sols als Comuners de Castella y als aragonesos d' En Lanuza, y l' any 1706 no proclamant la restauració de las llibertats castellanas. Fem com l' Estebe Marcel, capdill de la municipalitat de Paris á mitj sigle xiv, quant enviá las gorras blavas y vermellas, signes de l' emancipació d' aquell gran Municipi, á las demás ciutats de Fransa, convidantlas á la autonomia. Fem com los Comuners de Castella quan convidaban á Catalunya á juntarse á sas reclamacions y com los aragonesos del temps del segon Felip quant procuraban interessar als catalans en sa defensa.

J. NARCÍS ROCA.

NOTAS

(1) No foren los catalans, sino las vexacions dels Felips y en particular del Duch d' Olivares, qui tingué la culpa de la separació de Portugal. L' alsament dels portuguesos estava preparat temps avans del de Catalunya l' any 1640. Quant Portugal s' aixecá pe 'l Desembre de dit any, Catalunya estava encara á la defensiva. No haguera faltat sino que s' hagués deixat matar per la monarquia absoluta y la centralisació, per no turbar lo domini d' una y altra sobre Portugal. Quant Catalunya hagué tornat á unir-se

á Espanya al cap d'alguns anys, comensada la segona meytat del sigle XVII, comensaren las batallas en que 'ls portugueses derrotaban als espanyols fins á obligarlos á regoneixer l' independencia de Portugal. No hi ha mes que consultar cualsevol historia un poch extensa d' ab dos pobles.

(2) *¿Qué seria ya de los Españoles, sino hubiera habido Aragoneses, Valencianos, Murcianos. Andaluces, Asturianos, Gallegos, Extremeños, Catalanes, Castellanos, etc.? Cada uno de estos nombres inflama y envanece, y de estas pequeñas naciones se compone la masa de la gran Nación. Capmany. Centinela contra Franceses 1808)*

Admetem la nacionalitat com formada naturalment per l' historia, la geografia, l' idioma, y la nació com un fet, com formada á voltas artificialment per la conquesta, la herencia dinástica ó l'anexió. Aixis Espanya, Suissa, l' imperi Ausfro-Húngaro, la Gran Bretanya y altras son nacions formadas per diferents nacionalitats. ¿Hi ha nacions diverses que son una sola nacionalitat? Estaban en aquest cas l' Italia y l' Alemanya avans de sa unificació? Hi estan las repúblicas hispano-americanas?

(3) Certament lo govern central, de En Godoy, havia entregat á Napoleon Catalunya y tota Espanya desarmadas y lligadas de peus y mans, certament los representants del poder central que governaba en nom de Fernando VII deixaren caurer Tarragona, Lleyda y Tortosa en mans dels francesos, despres que l'autoritat superior central de Catalunya, lo capitá general Ezpeleta, deixá que s' apoderessen de las fortalesas de Barcelona y Figueras; al pas que las forsas enviadas per lo govern central á Catalunya eran insuficients per donarli bon auxili y bastantas autoritats enviadas per lo mateix govern, eran mes perjudicials qu' utils á la victoria dels catalans. Mes sempre la forsa moral d' estar unida ab tota Espanya, com vanguardia oriental y 'ls auxilis materials d' algunas tropas y armaments, donaban á Catalunya una situació mes segura. Aixis ho comprenia Napoleon I quant decretá al 8 de Febrer de 1810 aislar á Catalunya d' Espanya, unirla personalment al imperi francés y deixarla separada fins d' Aragó, Navarra y Viscaya també separadas d' Espanya per la mateix decret. (Títols I y V d' ell). Certament aquest decret deixaba á Catalunya sotmesa á Napoleon com rey absolut y á son general com proconsul ó bajá, per tota classe de lleys, nomenclatures y reglaments, administració de justícia, govern, hisenda, per tot, en fi. Lo decret declaraba á Catalunya en estat de siti. Cap corporació representativa li concedia, ni en lo Cos legislatiu de Fransa. Era en veritat lo govern de Catalunya establert per Napoleon I, la conquesta de Catalunya y lo tractament de conquistada. La proclama de son general Augereau, del 18 de Mars, escrita en catalá afrancesat, prou parlaba «de las trabas qu' oposaban á Catalunya la apatia y debilitat «d' un govern distant, prou celebraba los prodigis que la industria dels «catalans havia fet sens canals, camins ni ports, prou los ponderaba á «quin grau de gloria podrian pervenir baix la direcció d' un govern, ilus- «trat, paternal y vigilant. Prou los deya: Si, vencedors d' Atenas y Neopa- «tria, se va á restablir vostre antich comers d' Orient. La Patria catalana «va á renaixer de las suas cendras. Vostra població, disminuïda en segui- «da de la conquesta de la América, será mes numerosa que no ho era en «temps de vostre esplendor. Napoleon lo Gran vos va á donar un nou ser. «Las suas paternals miradas vos han fixat, vostra sort lo ha interessat y

«sou baix sa poderosa protecció. Los francesos sempre vos han abressat y «amparat en vostres conflictes. Prou los recordava l' intervenció de Carlo-«magno en Catalunya y cuant l' any 1641 aquesta acudí á la Fransa contra «l' absolutisme y la centralisació d' Olivares. Prou los deya: vostra indus-«tria, activitat y costums son tan conformes, que ab fonament vos anome-«nar alguns politichs *los francesos de Espanya*. Napoleon lo Gran vos «allarga sos brassos tutelars.» Catalunya despreciá com un engany tot aixó. Si la mateixa proclama parlaba en tonto y en conservador, com di-riam ara, tronaba contra la revolució, desaprobaba la resistencia que va oposar Catalunya á Felip V y com la política de tertulia ó de café, ho atribuia tot als inglesos... Si l' estat de siti, si 'ls fusellaments, si l' abso- lutisme del Emperador y sos generals sobre Catalunya consignat en lo decret imperial de 18 de Febrer, eran per obrir los ulls als cegos... Fou com la proclama dels Peres y 'ls Jaumes expedida per lo Capitá general de Catalunya Pezuela ó Chestre á últims de Setembre de 1868. Catalunya no hi respongué. *Timuit Danaos dona ferentes*.

(4) Recordin los castellans y tot lo mon centralista de Madrid, qu' en lo sigle X Castella va trencar l' unitat nacional nascuda á Covadonga y va separarse del regne de Lleó y Asturias erigitse en Estat independent. Castella en lo sigle X fou separatista y no d' un Estat estranger, com Cata- lunya ho sigué en lo sigle IX respecte de Fransa, sino d' un Estat nacional, lo primer y principal d' Espanya segons los mateixos castellans. Anun- ciem un article sobre la separació de Castella del regne lleonés.

(5) L' Hungria te sotmesas algunas regions que 's consideran ab tant dret á la complerta autonomia com ella, com ne te igualment l' Austria. Si podriam admetrer per Catalunya una situació com la d' Hungria pro- piament dita, no podriam admetrer ni que Catalunya tingués sotmesas altrás nacionalitats, ni que las del Ebro, per exemple, formessen un cos politich y administratiu dintre 'l cual Catalunya estigués sotmesa. En hora bona aquest cos, unit ab lo demás d' Espanya y tot; mes que Catalu- nya hi sigué autónoma; no centralisada ni tampoch centralisadora.

ORÍGENS Y FONTS DE LA NACIÓ CATALANA

Donchs si lo nostre poble primitiu parlava primer vasch, y després parlá diguemho aixís hebreu, lo nostre alfabet, lo nostre sistema d' escritura á quina de las dos llenguas ha de correspondre? ¿Hi haurá una escritura y alfabet ibérich-euskar, y una escritura y alfabet ibérich-semitich?

Recordis que lo poble primitiu no tenía ni alfabet ni cap mena d' escriptura, y que una y altre cosa aprengué dels Chethas civilisadors d' Espanya.

Si la llengua éuskara dominá y no 's deixá vencer per la llengua semítica, l' alfabet y l' estil d' escriure ha de correspondre al geni de la llengua vasca; si succehí lo contrari, si guanyá la llengua semítica, l' alfabet y l' estil d' escritura ha de correspondre á aqueixa llengua semítica ó siro-alarb, que nosaltres dihem esser l' hebreu sense serho, per quant d' ell nos servim per la traducció, seguint lo camí obert ja per las traduccions fenicias y punicas á pesar de no esser ni lo punich ni lo fenici lo mateix que 'l hebreu sino una llengua del mateix grupo filla ó mare, cosa qu' encara está per averiguar.

Aquest punt que es tot un problema, y un grandió

problema 's tractarà ab tot lo seu desenvollop al estudiar la llengua ó llengües que parlaren los primitius catalans: en aquest moment, acceptis, repetim, baix benefici de proba, la nostra conclusió, que es la següent. *L' alfabet, mena d' escriptura y llengua dels primitius catalans, pertany al grupo hebreu-samarità.*

D' aquesta conclusió ja 'n tenim demostrada una part, la del alfabet, puig com havem dit En Lenormant, En Delgado, y are afegirem En Heiss, acceptan y defensen l' idea de sortir la forma de las lletras ibéricas ó catalanas directament del fenici arcaich y del samarità.

No 's pot dir certament que la forma de las lletras traheixi la llengua que 's serveix d' ellas, avuy tal suposició seria un disbarat, mes per l' antich era una mica veritat.

Pero no hi ha cap dubte qu' un alfabet traheix lo geni de la llengua, puig essent las lletras sonidos y no tenint totas las llengües los mateixos sonidos, d' ahont el que no totas tinguen las mateixas lletras, ó lo mateix número de lletras, se pot deduhir la filiació de la llengua. Aixís a pesar d' esser l' alfabet fenici fill primogenit del egipci, de contar aquesta llengua sols 20 lletras y 22 l' alfabet fenici ja 's descubreixen nous sonidos qu' indiquen diferencias radicals de llengua.

Donchs si nostre alfabet te 22 lletras y no 18 com l' egipci, ja sabem que la nostra llengua primitiva no era l' egipciaca, y si además, aixís com los egipcis no tenian en la seva llengua los sons de la η de la γ y de la ζ . Trovant los dits sons en lo fenici, donchs, tenim com una presunció, cas de trovarse en la llengua primitiva dels Ibers ditas lletras, y efectivament los nostres numismatichs unaniment las senyalan, una proba de pertanyer la llengua del poble del Ebro al grupo siro-alarb.

Lo que manca de la nostra demostració vindrá despres de tot lo que tenim que dir respecte al alfabet.

Essent tot quan havem dit innegable, se veu clar ab quina gran impropietat se dona al alfabet d' una gran part d' Espanya antiga lo nom de Celtiber.

Sen d' origen fenici ó samarità l' alfabet, tan si s' accepta com si se contrediu la nostre teoria històrica, prengué origen y naixement en lo litoral mediterrani, puig á la costa vingué primer lo poble civilisador, en la costa posá las sevas colonias; y de la costa radica l' influencia civilisadora de la seva rassa per dins tota la península. L' interior no sapigué d' escriure sino quant la costa ja 'n sabia, donchs si l' alfabet es del poble de la costa, lo poble de la costa li ha de dar son nom, y aquest nom es el d' Iber. Sols si los Celtas l' haguessen modificat se podria acceptar lo que 'l seu nom figurés, mes quant es un fet de tota veritat que 'ls Celtas no inventaren una sola lletra, no hi ha per ahont dir celt-ibers, y molt menys encara celt-ibers, com si los celtas fossen l' element principal.

La segona observació, mes trascendental de segú que la primera, 's refereix al fet de no haber distingit cap dels nostres predescissors en los varis signos alfabetichs diferencia de regió, es dir que uns y altres es donen com comuns per pobles que parlavan llengüas oposadas, lo que ha donat lloch á dificultats de transcripció, y fins ha descreditat un tant los grans resultats obtinguts, puig donan á un mateix signo ó lletra diferents valors, es demostra l' inseguritat de la transcripció.

Nosaltres havem procurat deslindar los camps donant als pobles que parlavan celt-iber las lletres ab lo valor qu' ells los hi donaban, y aixís havem reintegrat en lo alfabet ibèrich propiament dit, lo valor exacte de lletres qu' avans hi formaban ab una fonetica propia de la llengua celt-ibèrica.

En rigor hi ha donchs dos alfabetes, un alfabet Iber, ó catalá, y un alfabet Celt-iber.

L' alfabet que aquí junt donem es l' alfabet Iber, l' alfabet del poble ó de la regió qu' acunyá monedas ab lo simbol del genet portant la palma.

ALFABET IBÉRICH Ó CATALÁ

ALFABET NUMISMÁTICH

TRANSCRIPCIÓ

Lletras ibéricas.	Hebraicas.	Llatinas.	Procedencia.
∇ ∇ ∇ R ∇ ∇ D Δ . . .	א	a	<i>Sekisa.</i> <i>Sagunt.</i>
l	ב	b	<i>Badalona.</i>
∫	ג	g	<i>Seu d' Urgell.</i>
Δ X	ד	d	1-∇ ∇ ∇ ~ ∇ ∇ Δ 2- <i>Lleyda.</i>
ƒ ƒ ƒ ƒ	ה	e	<i>Sax.</i>
	ו	u	
h	ז	dz	(<i>Delgado</i>).
H	ח	h	<i>Herr.</i>
◊ ◊	ט	th	<i>Sástago.</i>
			∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ◊
ƒ	י	i	<i>Lleyda.</i>
∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇	כ	k	<i>Sax. Xelsa.</i> <i>Id. Heiss n.º 5.</i> <i>Tarragona.</i>
∇ ∇ ∇ (?)	ל	l	<i>Lleyda.-Xelsa.</i>
∇ ∇	מ	m	<i>Sax. Omonoia.</i>
∇	נ	n	<i>Ampurias.</i>
∇ ∇	ס	s	<i>Sax. Sagunt.</i>
∇	ע	o	D ∇ ∇ X ∇ ∇
∇	פ	p	<i>Omonoia.</i>
∇ ∇ ∇ ∇	צ	ts	<i>Lleyda.-Badalona</i>
∇ ∇	ק	q	1. ∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ∇ ◊ 2. <i>Iesos.</i>
∇ ∇ ∇ ∇ ∇	ר	r	<i>Lleyda.-Sagunt.</i> 5. <i>omonoia.</i>
∇ ∇	ש	ss, sh, sk	<i>Sagunt.</i>
X	ת	t	<i>Lleyda.</i>

ALFABET LAPIDARI

TRANSCRIPCIÓ

Lletres ibéricas.	Hebraicas.	Llatinas.	Procedencia.
ƆADƆƆΔ...	א	a	Castello. Tarragona. Sagunt. Cerro de los Santos
ΥIV	ב	b	Castello.
∫	ג	g	»
Δ	ד	d	»
EHF	ה	e	Castello.-Sagunt.
↑↑4ΥV	ו	u	Castello.
	ז	dz	
H	ח	h	Castello.
⊙⊕⊖⊗	ט	th	»
ƆN	י	i	Sagunt. Castello.
Ɔ(Ɔ< >)	כ	k	»
			Tarragona. Valencia.
Λ	ל	l	Castello.
	מ	m	
ƆN	נ	n	»
ΖΣ	ס	s	»
Ϸϸ⊙⊕⊖	ע	o	»
			Sagunt.
Π	פ	p	Masdeu.
Ϸϸ⊙⊕⊖	צ	ts ó tz	Castello. Tarragona. Valencia.
			Sagunt.
Ϸϸ⊙⊕⊖	ק	q	Castello. Alcalá de Chisvert.
			Sagunt.
Ϸϸ⊙⊕⊖ Δ	ר	r	Castello. Tarragona.
MΣ	ש	ss, sh, sk	Castello.
X	ת	t	Tarragona.

DIPTONGOS, SILABARI

↑↑Λ	aa, ae, ai, ao, au.
∨∨	ba, be, bi, bo, bu. Ab, eb, etc.
◀◀	} ka, ke, ki, ko, ku. Ak, ek, etc.
ΛΛ	
Λ	} Da, de, di do, du, etc.
Λ	
Δ	
Δ	} ga, ge, gi, go, gu, etc.
↗	
↘	
↗	} gaa, gae, gai, gao, gau, etc.
↘	
€	kaa, kae, kai, kao, kau, etc.
ΛΛ	la, le, li, lo, lu, etc.

OBSERVACIONES SOBRE L' ALFABET Y SILABARI

IBÉRICH Ó CATALÁ

Λ—Cuatro vegadas se trova en l' inscripció de Castelló, y ni una sola que sapiguém en los epígrafes monetaris *ibérichs*.

Si diguessim ab En Zobel que l' inscripció de Castelló es lo monument epigráfic mes antich (1) y per lo tant anterior al monetatge catalá, tindriam que aquesta forma seria la primitiva forma de la *κ*.

Atmeten tant sols lá possibilitat de que fos aixís, la objecció capital que 's pot fer á aqueix modo de veure es la que surt de la mateixa forma de la lletra.

Lo seu origen no ofereix dificultat, es la *κ* arcaica fenicia posada dreta, pero per trovarla en tal possessió, empero ab forma mes imperfecta que la nostra, es precis arribar als alfabet grechs.

L' alfabet de Thera dona sa primera forma, y consecutivament l' aném trovant en los demés alfabet grechs é itálichs.

Dita forma apareix en los alfabet grechs é itálichs 400 y 500 anys avants de Cristo, y se conserva y perpetúa fins los nostres dias.

(1) *Die münzen von Sagunt*—von Jacob Zobel de Zangroniz—pl. 20.

¿Per qué, donchs, quan apareix entre nosaltres no fá 'l mateix? Aixó dihem en vista de l' opinió d' En Zobel.

Si la nostre **A** al desapareixer obehis al fet de l' invasió d' un poble que 'ns imposés un alfabet nou, junt ab las sevas lleys y domini, tindriam una explicació satisfactoria, mes si per lo contrari, si el poble company de la acunyació monetaria, lo poble romá, arriba portanla, ¿com s' explica que aquesta lletra no 's trovi en las monedas ibéricas acunyadas baix la seva ley y sistema, y 's trovi en una sola inscripció del temps ibéric, puig en cap altre—de las que coneixém y publicuém en son lloch—tampoch se trova?

Tenim donchs:

- 1.er Que **A** no 's trova en las monedas ibéricas ó catalanas.
- 2.ⁿ Que sols se trova en una sola inscripció ibérica ó catalana.
- 3.er Que te la forma greca-ítálica.
- 4.^t Que se ha perpetuat fins los nostres dias per l' influencia romana,

Donchs l' **A** en virtut de la tercera y cuarta conclusió no 's pot admetre que s' introduhís entre nosaltres sino mitjasant la vinguda dels romans, y en los temps de sa incontestable influencia ó absoluta dominació, ó per l' influencia comercial greca, y si no fos aixís la solució de continuïtat que resulta d' esser **A** anterior á Haníbal, y desapareixe precisament quant la portan los romans ab l' alfabet llatí es tan ilógica com inverosímil.

Per últim per quatre vegadas que 's trova la lletra en cuestió en l' *inscripció de Castelló*, s' hi trovan onze vegadas la **P** y **P**. Y de las quatre vegadas, duas, *versos 16 y 21* serveixen per escriure lo tan conegut nom de Sagunt, *Arse—AΦΣE*—forma que com ja sabém no sona may en los epígrafes monetaris, y ja está dit que si dita forma fos anterior á las **P**, **P**, **D**, **D**, ab las que s' escriu en las monedas lo nom d' *Arse* hauria ocupat son lloch, y no daría com ja havem fet notar una solució de continuïtat.

Mes com l' *inscripció de Castelló* es coetanea de la vinguda dels romans, com ja veurém per la seva lectura, en conclusió

tenim que dita lletra es una lletra estrangera, que procuraba introduhirse en nostre alfabet, cosa que no logra may, ó millor que sols logra al llatinisarse per complert lo país.

↑, ↑. Tots los numismátichs han fet de ↑, ↑ dos lletres diferents, sens necessitat ni motiu, y fins demostran que no posan pas tota la deguda atenció en las lecturas de las medallas qu' examinan, puig que, si ab cuidado las llegeixen, veurien com una y altre forman s' usan per escriure un mateix nom. Com exemples citém los números 4 y 5 de la planxa xxvi de Lorichs (1) de las monedas d' Ausa, y 'ls 2 y 3, de la planxa XLVII del mateix autor de las monedas ampuritanas.

Nosaltres llegim lo nom ibérich d' Ampurias, *aintzir*, y el d' igual clase de Vich, *ausetz*, cas, donchs de que nostra lectura sia exacta, ↑ ↑, son iguals als diptongos *ai*, *au*, y creyem que, com per lo nom ibérich d' Ampurias, alli ahont se trova una de las dos vocals del diptongo precedin ↑, ↑, que aquésta lletra, allavors no te mes valor que 'l nom de l' altre vocal.

Si estem en lo cert, *ai* será igual á עי; y *au*—אָ.

Tenim per profundisar aquesta demostració en primer lloch las monedas de la ciutat contestana á la que donan los numismátichs y altres lo nom de Gili. Los epígrafes monetaris porten ↑↑, ↑↑, y ↓; examinant las dos primeras formas veyem, que en la segona no hi ha cap indicació de vocal entre la *G* y la *L*, pero las segonas portan además en llatí lo nom, y soná *Gili*, pero en la primera tenim una lligació tan clara y evident de ↑↓ que 's incuestionable, donchs lo nom ya no es *Gili* ó escribintlo en hebreu גיל, sino געיל fen ↑—עי, es dir que nosaltres llegim *Gail*. Lo monograma ↓ descompost dona ↓ lletra consonant fundamental lligada ab una ↑ y una ↓ per fer la altre cama del monograma, de modo que, suplintse las ↑ que tenim conegudas, lo mot dirá ↓↑↑↑ llegint lo diptongo descompost, aixó es *Gaili*.

(1) *Recherches numismatiques concernant principalement les medailles celtibériennes*, par Gust. Dan. de Lorichs.—Tome I.

Ara be, ¿aquest nom es ibèrich ó semita? En Heiss portan la *Gili*, á Penagila lluny de la costa, dalt de la montanya, en fa un poble ibèrich, y explica lo seu nom per «Pena ó penya», «roca», en euskar, y *giri* ó *gili* altura. Mes si *Gili* es com avuy se creu Benidorm, poble marítim, la explicació donada per *Penagila*, que per lo seu escut d'armas sembla que ve de *Penya-aguila*, no correspon á Benidorm.

Nosaltres proposem un nom semítich molt conegut, lo nom de אבִיגַיִל, es dir *Abi-Gail*, (*I Samuel 21, 3. 14*) que 'ns dona lo diptongo *ai* en *Gail*. Nom propi, que significa *cujus pater exultabi*, que portaria lo seu fundador. (1)

De modo que del nostre estudi dels epígrafes monetaris resultan ja representar las lletres qu' estudiem las articulacions *AI*, *AU*, y aixó queda probat per las monedas de Ampurias, Vich y Benidorm.

Podriam donchs donar lo punt per terminat, mes com lo que abunda no danya, seguirem la nostra proba: estudiem ara la dita lletra en las inscripcions ibèriques ó catalanas.

En aquest punt bastara la lectura del *vers 8 de l' inscripció de Castelló* que diu—: **ΠΑΝΝΑ**—y 's transcribeix, אֲדוֹנִיָּא, וְהַיְיָ per אֲ, y llegit tal com sona diu *Adonniau* ó *Adonnia* com dihuen los Setanta, nom igual al del fill de David; *I-Reys—1, 8*.

Lo valor de nostras lletres com *γ* naix naturalment de la descomposició del diptongo.

Y per igual rahó donchs s' ha de llegir sempre que hi hagi lloch ditas lletres *γ*, ya en composició de paraulas, ya com lletres intermedias.

No deu donchs meravellarnos que lo valor del signo en qüestió hagi dat lloch á tantas y tan variadas lecturas, puig com se veu es sens disputa 'l mes difícil de determinar.

En Heiss y En Delgado llegexen efectivament *Au*, mes no los altres valors que nosaltres li donem, y dels que creyem haber demostrat la exactitut.

S. SANPERE Y MIQUEL.

(Seguirá.)

(1) Per lo vasch tindriem com forma de *Gaili*, «Gila» que vol dir *cirera guinda*.— La forma semítica-numismática ens dona lo nom en constructo.

LAS ESPOSALLAS DE LA MORTA

TRAGEDIA

A LA EXCELENTÍSSIMA

SENYORA DUQUESA DE LA TORRE

ENDRESSA

VES, donchs, tragedia mía, y dígali: «Oh deesa,
oh flor, en colors rica més que tot altre flor,
emperadriu de gracia, pubilla de bellesa,
dáume, si us plau, posada, mes dáumela en lo cor,
que, de vos inspirada, per vos, senyora mia,
nasquí á la llum del dia, qu' es náixer al amor.»

V. B.

PERSONATGES

JULIETA.

ROMEU MONTESCHI.

CAPULETTI, pare de Julieta.

CONRAT D' ARLES, senyor provensal.

FRA LLORENS, confés de Julieta.

Senyors y cavallers de la casa de Capuletti, damas, servents, patjes.

LA ESCENA EN VERONA.

PRIMER QUADRO

La galería del palau dels Capuletti, en Verona, oberta sobre 'l jardí.

A l'esquerra, en primer terme, trevallada en la paret, una capelleta bizantina ab l'imatge de la Verge il·luminada per una llántia de plata. A poch's passos de la capella la porta de la cambra de Julieta.

Al fondo la gran porta esculturada que comunica ab l'estrado, salas d'honor y demés apartaments del palau. Dos ó tres gràhons donan accés á la porta.

A dreta la barana y archs de pedra de la galería, que deixan véurer l'horisont y los arbres del jardí. Los archs sostinguts per columnas. Del primer arch, en lo primer bastidor de la dreta, arrenca l'ample escala de marbre que baixa al jardí, ab grans estátuas, de peu sobre sos pedestals, una á cada costat de l'escala. Las arcadas segueixen tot lo llarch de la escena, fins á conclóurer en la paret del fondo, hont s'obra la porta dels apartaments interiors.

La capelleta bizantina de la Verge cau enfront de la escala, y enfront d'una de las arcadas la cambra de Julieta.

En las columnas de la galería y en las parets, arreus de cassa y armas.

(Es l' hora del crepúscul matinal, pero es de nit encara en la galería, y la escena no té més llum que la que crema en la llántia, devant l'imatge de la Verge.)

Al aixecarse 'l teló, s'ou lo cant de l' alosa. La escena permanece solitaria un rato, fins que s'obran las portas de la cambra de Julieta y apareixen esta y Romeu, amorosament entrellassats de brassos.)

JULIETA, ROMEU

JULIETA. ¿Perqué deixarme vols, si es nit encara?

ROMEU. Ja la nit ha passat. ¿Sents?... Es l' alosa, es l' alosa, cor meu, nunci del dia.

JULIETA. No es lo cant de l' alosa, vida mia, qu' es lo del rossinyol. Cada nit canta en aquell magraner.

ROMEU. ¡Ay! nó, es l' alosa.
Bé prou que la conech. La llum apunta, y entre núvols de rosa, ja vé l' alba serena, vestida ab sas clarors d' or y de grana, á portarte, en ofrena, lo primer bes del dematí, m' aymía, Es l' hora de partir. La sort ho mana.

JULIETA. ¡Ay, si sempre fos nit y jamay dia!
(Romeu fa un moviment per partir, pero Julieta 'l conté.)

ROMEU. ¡Adeu!

JULIETA. No encara. ¡Un instant més!

ROMEU. ¡Julieta!

- JULIETA. ¡Un instant més tant sols!
- ROMEU. Ja 'l cel s' aclara.
- JULIETA. ¡Si es negra nit, y ne será, si 'm deixas,
més negra nit encara!
- ROMEU. Tens un cor d' or.
- JULIETA. Y te l' he dat. Tenirlo
voldria encara, per tornar á dárte!
- ROMEU. ¡Oh garsa de mon cor! Més saborosa
no es pas la verge mel de las abellas
en son buch marletat, ni més hermosa
la fresca rosa que del riu al marge
s' aixeca tremolosa,
ni més llampant, dins d' una cambra obscura,
lo raig de sol que filtra per l' escletxa
lo rajolí daurat de sa llum pura...
Mes ¡ay! No 't vull mirar, no vull sentirte,
que may llavors ne partiria...
- (Julieta l' encadena, amorosida, en sos brassos, y li diu ab gran tendresa:)*
- JULIETA. ¡Vésten!
(Comensa á clarejar lo dia.)
- ROMEU. ¡Oh tendres, dolsos llassos!
¿Perqué fins á morir no m' heu d' estrényer?...
¡Manyaga de mon cor! Quant á mos brassos
lo joy d' amor me lliga,
lo temps, lo sol, tot para y se retrassa.
- JULIETA. Prou que 'l conech lo temps, y sé com passa.
Ab tú ¡com vola! sense tú ¡com triga!
- ROMEU. Rahó tenias. Es nit negra y fosca.
No es lo cant de l' alosa 'l que sentirem,
sino 'l del rossinyol. Santa estimada,
no es llum de dia, es llum de las estrellas,
la que ara nos ceneix ab sa llassada
per més amor y mes enveja d' ellas.
¡Qué vingan ja! ¡Qué vingan y que 'm troven!
¿Qué 'm fa la mort, si es en tos brassos, tendre
poncella del amor, cel d' esperansa?
¡Morir aquí y per tú! La mort llavoras
es port de salvament y de gaubansa.
¡Morir aquí, en tos brassos!... ¡Verge pura!
Ni més gloria té 'l cel ni més ventura!
- (Julieta, conmoguda al sentir parlar de mort, gira entorn sos ulls y s' adona qu' es ja de dia clar.)*
- JULIETA. ¡Ay sí qu' era l' alosa! Ja es de dia.
¡Fuig! ¡Vésten! ¡Vésten!

ROMEU. ¡Amor meu!

JULIETA. Voldria véuret aquí, Deu meu, y véuret fora!

ROMEU. Demá tornaré á vindrer, vida mia.

JULIETA. ¡Demá!... ¡Qu' es trist demá pel cor qu' anyora!
¿Quánts minuts hi há d' aquí á demá?... ¿Quánts sigles?

ROMEU. ¡Cor de mon cor!

JULIETA. ¡D' aquí á demá!... ¿Qué passa d' un jorn al altre?... Un sigle d' agonía.
D' un jorn á un altre jorn! Per corsecarse bé prou que n' hi há d' un dia!...
¿Perqué ha de voler Deu que abismes d' odi als meus y als teus separen?

ROMEU. ¡Així 'ls cels no m' amporen si l' odi jo conech, dolsa estimada!
Desde que t' am, Julieta, mon ánima, d' amor tota embaumada, amors té per tothom.

JULIETA. Per tú no 'ls tenen, y aquí mateix, hont tos amors hi nian, aquí, palau y temple de tos somnis, aquí es l' alcássar hont per tú ne crian odis més fers tos enemichs més sengles.
¡Sota 'l mateix teulat l' amor y l' odi!
¡Sota 'l mateix teulat l' Angel Custodi y lo mal Esperit! La serp que aguayta y lo gall vigilant! L' ira que vetlla y 'l cor que plora!... Aquí, Verge sagrada, un ánima á ton ánima abressada, que viu de tú, per tú, y á tú s' entrega, y aquí també la rassa enorgullida que busca, en sos rencors sempre més cega, ab tant afany ta mort com jo ta vida!

ROMEU. ¡Angel de Deu!

JULIETA. Fuig ja. M' esglaya véuret ab llum de dia.

ROMEU. Mon tresor y joya, ets ma reyna.

JULIETA. No só més que ta esclava.

ROMEU. M' emporto ton amor. (*Prompte ja á partir.*)

JULIETA. Y més te 'n guardo, qu' es mon amor la mar extensa y brava.
Quanta més aigua 'n trauhen, més ne queda.
(*Romeu comensa á baixar la escala del jardí. Julieta s' apoya en lo pedestal d' una de las estátuas mirantlo partir.*)

ROMEU. Adeu, ànima! (Baixant la escala.)
 JULIETA. Adeu!
 ROMEU. No es á la tua,
 no es á la tua, estrella.
 A mon ànima ho dich, que vas sens ella.
 JULIETA. (Lligada d' un bras á la estàtua, é inclinantse sobre l' escala.)
 ¡Deu meu! Ja es dia fet! Amor, fuig, vola!
 ROMEU. Aqueixa llum no es la claror del dia.
 Es sols la de tos ulls, ¡oh santa mia! (1)

JULIETA

(No abandona l' estàtua fins haber desaparegut En Romeu de sa vista.)

¿Perqué vens tan depressa, llum traidora?
 Y vosaltres també, sombras volubles,
 ¿perqué fugir, perqué, quant de vosaltres
 amparo ne té sols y de mos brassos?...
 ¡Quán ell se 'n va, Deu meu, qué sola 'm quedo!...
 Fuig, amor, fuig! La sombra ja no 't vetlla,
 y 'l dia 't ven. ¡Oh llum malavirada,
 prompte en venir y tarda en retirarte!...

(Sorpreses per un pensament que li acut de prompte, y cambiant de tó.)

¡Claretat y tenebras!... ¡Llum y fosca!...
 ¿Perqué 's parteix lo temps en nits y en dias?
 ¿Perqué nó una nit sola, pero eterna,
 ab ell, per ell, y 'ls dos navegant sempre,
 de purs y honrats amors per una dolça,
 serena mar, sens onas ni riberas?...
 Tant sols las sombras de la nit desitjo,
 y la nit no vé may... ¡Sempre es de dia!

(Atravessa la escena y s' acosta á la imatge de la Verge.)

Verge santa del cel, excelsa dama
 del paradís, conhort de tota pena,
 estels de náufrechs y afligits, oh Verge,
 ¿quánt será, quánt...

(S' ouhen veus confosas y soroll d' espasas. Julieta, ab gran esglay, crusa ràpidament la escena y s' acosta á la galería.)

¡Deu meu! ¿Qu' es lo que sento?...

Espasas!... Crits!... L' han vist... ¡Deu meu! Me'l matan.

(Romeu, en desordre y sense espasa, apareix per la escala del jardí. Julieta se precipita en sos brassos.)

JULIETA, ROMEU

- ROMEU. ¡Julieta!
- JULIETA. ¡Amor! Romeu, ¿qué tens? ¿Qué 't passa?
- ROMEU. Sempre ingrata la sort. ¡Sort malestruga!
- JULIETA. ¿Perqué has tornat?
- ROMEU. (*Escoltant.*) Escolta... No, no 'ls sento.
Perderen ja món rastre.
- JULIETA. ¿Te seguian?
- ROMEU. Los teus.
- JULIETA. ¿Qué volen, donchs?
- ROMEU. Ma vida.
- JULIETA. Es meva,
y d' ells y de tothom jo la defenso.
- ROMEU. Ja del jardí tocava jo los limits,
protegit del boscam per l' ombradissa,
quant al voltar la font de márbre, trovo
d' un enlayrat jovent l' alegre colla.
Un d' ells me mira y envers mi s' avansa.
Fujo, 'm segueix. Vull amagarme, 'm busca;
y ab mi encarantse, quant prop seu me mira,
«ó es un feló,—me diu,—lo qui s' amaga,
ó es un Monteschi, perquè á ser un home,
jamay á un Capuletti evadiria.»
L' ira m' encen de sopte al escoltarlo,
m' apareix en la má la espasa nua,
lluytém com bons, lo ferro contra 'l ferro,
ferms los punys, llams los ulls, mudas las llenguas,
jo defensantme, ell embestint, y culpa,
culpa meva no fou, los cels ho saben,
si ab sa mort lo combat ne tingué terme.
S' agropan sos companys, y vint espasas
me presentan á un temps traydora punta,
mes llavors...
- JULIETA. (*Sentint remor.*) ¡Calla!
(*Quedan los dos, inmóviles, escoltant. S' ouhen veus, partint del jardí.*)
- ROMEU. Sí, son ells.
- JULIETA. Sos passos
ressonan en mon cor.
- ROMEU. Son ells que venen,
y só perdut.
- JULIETA. No pas mentres jo visca.
(*Obrint la porta de sa cambra y senyalant l' imatge de la Verge.*)
Entra en ma cambra. Es un sagrat. Sa porta

á la Verge y á mí nos té per guarda.

(Romeu entra en la cambra.)

JULIETA, CAPULETTI, CABALLERS, PARENTS Y SIRVENTS DE
CAPULETTI.

(Venen tots, ab la espasa nua, per la escala del jardí. Julieta s' ha quedat inmóvil al costat de la porta de sa cambra, sense ser vista de son pare, fins que la situació ho marca.)

JULIETA. (Ap.) ¡Ah! ja era temps.

CAPULETTI. Fugí. Tot es inútil.

Per avuy, donchs, torna á ta veyna, espasa,
que veyna jo 't daré demá en los cossos
dels inichs adversaris de ma casa.

(Enveyna sa espasa y tots ab ell.)

¡Qué ab negres paraments ja tot s' endole,
balcons, estrado y portas; sirvents, patjes,
guardians y damas, tots de dol vestescan! .

Sols jo no 'l vestiré, que al cor lo porto.

¡Que á sa memoria lur tribut rendescan,
ó com traidors furtius hontats ne sian,
quants homens de ma lley y mon paratge
segueixen mon penó ó ab ell s' alian!

¡Qué al mort tots vingan á prestar homatge!

¡Qué s' alse 'l cadafal en la capella
cremant la cera y salmejant lo clergue;

al cel s' aixequi l' oració cristiana
al tritllejar somort de la campana;

y en la torrassa arboris ma bandera,
mes no la negra com de dol, la roja,
com de sanch y extermini missatjera!

JULIETA. (Ap.) ¡Senyor Deu meu! ¿Qué passa?

CAPULETTI. ¡Oh miserable rassa,
oh rassa malenada dels Monteschis,
jo 't juro que ta sanch Verona entera
ha de véurer un dia
devallar pels carrers en ample riera!
¡Y tú, oh riu de ma patria, tu, oh Adigi,
la eterna salvació negada 'm sia
y la terra á mon cos, si, com prodigi
de secular recort, un jorn no donas
al ample xoll de las corrents saladas,
per tribut de tas ayguas regaladas,
la sanch Montescha en rogejadas onas!

- JULIETA. (Ap.) ¡Deu meu!
- CAPULETTI. De ma venjansa
lo sagell deixaré fins en las pedras
com un padró d' eterna remembransa.
Jo sol, sol ab mas mans, sol ab ma ira,
¡oh Tybul, oh mon fill! á ta memoria
tinch d' alsar de cadávers una pira
per recort de ton nom y de ta gloria.
- JULIETA. ¡Tybul! Mare de Deu! (Capuletti s' adona de sa filla).
- CAPULETTI. ¿Ets tú, Julieta?
- JULIETA. ¡Tybul, oh pare, digau ¡ay!.. digáume!
¿Qu' es d' En Tybul?.. ¿Qu' es d' ell?...
- CAPULETTI. L' occí un Monteschi.
- JULIETA. (Llansant un crit d' angunia suprema).
¡Reyna del set dolors!
- CAPULETTI. Remémbrau, filla!
¡Remémbrau ja per sempre! ¡En ta memoria
estenallada quede aqueixa historia
de sanch dels teus, y aixis, si un jorn l' oblidas,
pudrirne pugas com carnussa llaga,
cau de postemas y de verms nissaga!

DITS, FRA LLORENS.

(Fra Llorens arriba per la porta del fondo. A sas primeras paraulas Julieta procura dominarse y dissimular sa turbació. Capuletti reb á Fra Llorens ab majestat y afectant tranquilidat y calma).

- F. LLORENS. ¿Qu' es lo que passa aquí? Sirvents ni patjes
he trovat al entrar. Los fronts s' inclinan,
y en torn distretas las miradas vagan.
- CAPULETTI. Perdonáu, Fra Llorens. Si penas intimas
embargan nos sentits, sempre á bon hora
als llars amichs dels Capuletti arriba
lo confés de ma filla, que Verona
pèr sos consells y sas virtuts admira.
- F. LLORENS. Pus vos trovo reunits, mes que la causa
ni sé ni entench, en hora bona sia,
que missatjer jo só de bonas novas,
y 'm plau ensemps trovarvos pera dirlas.
En nom jo vinch del princep.
- CAPULETTI. Sos designis
son per nosaltres lleys.
- F. LLORENS. Be 'n fa de dias
que ab llágrimas de sanch Verona plora

lo dol y desconhort de sas familias.
 Germans contra germans, sos fills mes nobles
 escampan en sas lluytas fraticidas
 la sanch que per empresas mes crescudas
 y mes altas virtuts, guardar deurian.
 En nom del princep y Verona parlo.
 Ja dels Monteschi han mimvat las iras,
 y ells, cedint los primers, ells vos extenen
 d' amistansa y d' unió mans agradivas.
 Vostres aliats seran, y será hereva
 de sos títols y glorias vostra filla,
 si 'ls vots se complan d' En Romeu Monteschi
 que á unir sa sanch á vostra sanch aspira.

(Moviment general de sorpresa).

CAPULETTI. (*Dirigintse á Fra Llorens, pero sens perdre de vista á sa filla que permanece inmovil y muda á son costat.*)
 ¿Monteschi, al fi, cedeix?

F. LLORENS. Ell á sa patria
 sos greujes y venjansas sacrifica,
 y 'l amor d' En Romeu á sa Julieta
 es l' arch de Sant Martí qu' en lo cel brilla.

CAPULETTI. (*Afectant sempre calma y no perdent l' ull á sa filla.*)
 ¿Per esposa la vol?

F. LLORENS. Jo 'us la demano
 en son nom.

CAPULETTI. (*Apretant nerviosament la ma de sa filla y mirantla de fit á fit.*)

Respon, donchs, Julieta.

F. LLORENS. Vida
 de pau eterna ne será la boda
 que per l' amor als enemichs ne lliga.

CAPULETTI. (*Sempre ab intenció, y tenint á sa filla de la ma.*)
 ¿Respon, filla!

JULIETA. (*Ap.*) ¿Deu meu!

F. LLORENS. (*carinyosament*) ¿Julieta?
 (*Moments de silenci. Julieta, com si volgués contestar, alsa 'ls ulls, se trova ab la mirada fixa de son pare y baixa 'l cap*)

F. LLORENS. (*Sorprés.*) ¿Calla!

CAPULETTI. Calla.

F. LLORENS. ¿Julieta!

CAPULETTI. (*Contenint sempre á sa filla ab la mirada y apretantli la ma.*)

Ni respondre 's digna.

Es ma sanch la que corra per sas venas.

JULIETA. (Ap). ¡Jo 'm moro, mare mia!
(Capuletti deixa la ma de Julieta.)

CAPULETTI. Es be ma filla.
La sanch dels Capuletti y dels Monteschi,
ni nats ni naixedors, may de sa vida,
han de veurer unida y barrejada
com en lo camp ó en lo carner no sia!

DITS, CONRAT D' ARLES.

(Entra precipitadament en escena, venint del jardí y portant en la ma una espasa nua, tenyida en sanch.)

CONRAT. Capuletti, senyors, d' aquest misteri
dáume la clau, si la teniu vosaltres.
Aquí, com de costum, me dirigia,
cuant, lo jardí al cruzar, tot en desordre
ho troví y tot revolt. Apareixia
com si de rench de justa y lluyta irada
hagués sigut lo lloch aquell escena,
desparada la via,
forsat lo clos y obert, l' herba folada,
tenyida en sanch l' arena,
y en sanch també una espasa, allí oblidada.

CAPULETTI. Conrat, donáume 'i ferro.

F. LLORENS. (Mirant la espasa.) ¡Deu! ¿que miro?

CAPULETTI (Com ferit d' un presentiment, á Fra Llorens).
¿La espasa coneixeu?

F. LLORENS. Com si fos mia.
Penyora d' amistat, ne fou un dia
per mi donada. Es d' En Romeu Monteschi

CAPULETTI. Y de mon fill la sanch.

F. LLORENS. ¡Madona santa!

CAPULETTI. (Dirigintse als que están en escena.)
Lo Monteschi 'm demana ma Julieta.
Jo la dono, senyors, al de vosaltres
que d' En Romeu, com lo present de boda,
posi á sos peus la testa ensangrentada.

CONRAT. Jo accepto.

F. LLORENS. ¡Capuletti!

JULIETA. ¡Oh cell! ¿qué diuhen?

CONRAT. Compromís contret, donchs.

CAPULETTI. Paraula dada.
(Se donan la ma).

CAU LO TELÓ.

QUADRO SEGON

La mateixa decoració.

FRA LLORENS. JULIETA.

(*Venen del jardí, seguint una conversa.*)

- F. LLORENS. Tot es inútil, tot. Un Capuletti
ni 's con mou ni 's convens de cap manera.
May se 'l vejé cedir, may de la vida,
com may als rius tornarsen endarrera.
- JULIETA. Mes almenys finiré d' una vegada
ab lo dolor que 'm mata, y abrassada
á sos genolls, li podré dir: ¡Oh pare!
mos ulls son brasas; ja no ploran, creman.
Mon cor de tant sufrir ne tinch á trossos.
Matéume sens pietat! Filla perduda,
jo deshonrí la casa de mos avis...
mes l' amo avuy com may! Fadada y druda,
m' he dat dels meus al depresor... mes l' amo
avuy com may! Germana criminosa,
del matador de mon germá só esposa...
y l' amo mes que may! Matéume, oh pare!
Jo 'l am! jo 'l am!.. Dels meus en sanch tenyida
la ma me dona... ¡y jo li prenc! De blasmes
contra 'ls meus escaldada está sa boca...
¡y jo li beso!... Sos amors, sos odis,
son meus. May deixaré d' amar lo en vida,
ni en mort tampoch, tampoch... pero, matéume!»
- F. LLORENS. ¡Oh criatura del cel! Un foll desvari
ne torba ta rahó, y eixas paraulas
á un Capuletti ditas, y á ton pare,
per tú la mort, per ell un crim serian.
Un medi queda sols... mes ans, descóbram,
descobram de ton pit lo secret intim,
y á ton confés respon. Julieta, filla,
l' amor que avuy te migra y te devora,
l' amor que sents per En Romeu Monteschi,
¿pots arrancar del cor?
- JULIETA. N' arrancarian

primé lo mon de sas arrels. Cent voltas
 que jo tornés á náixer, l' amaria.
 Es ma vida, es ma sort. És jo. Ne tarda,
 y 'm mata la tristor. Vé, y l' alegría
 també 'm mata llavors. Me té á remensa,
 y remensa no vull mentres jo visca,
 qu' es ell ma voluntat y es ell ma pensa.
 Quant ve, palau, cambra y jardins se tornan
 un paradís, y quant se 'n va y me quedo...
 me quedo ab ell també, que tot me parla,
 tot me parla aquí d' ell. Aquí respiro
 dels amors las ardentas alenadas;
 amor es tot quant toco, tot quant miro;
 l' amor ne viu aquí, per tot se 'l trova;
 está en la terra, está en lo cel, en l' aire;
 canta ab l' aucell, brilla en lo sol, rodola
 per l' espay lluminós al raig del dia;
 se 'l veu, se 'l ou, se 'l sent, en lo que vola
 manyach colom que vers los cels fa via,
 en lo bruelar del vent, en la domdada
 brisa que oreja la fullosa selva,
 del cel encés en l' ignea soleyada,
 de fresca font en l' aygua que destil-la,
 cada matí en la gota de rosada,
 cada nit en la estrella que titil-la,
 y sempre aquí, en lo cor, gormant, indómit,
 prompte á saltar d' un bot, en acomesa,
 com famolenca fera agullonada
 que ab sas garras y dents desfá la presa.

F. LLORENS. Julieta, filla, calmat! A tas penas
 jo trovaré conhort. De pau y ditxa
 encara ne tindrás horas serenas,
 Deu ajudant, si mos consells segueixes.
 Jo tot ho provaré pera salvarte
 de tant greu punyiment y desventura.
 Deu, qu' en mon cor llegeix, ne sab qu' es guia
 de mos intents la rectitut mes pura.

M' han dit, Julieta, qu' es avuy lo dia,
 avuy, dins poch moments, quant vol ton pare
 donarte per esposa á En Conrad d' Arles.

JULIETA. Sa voluntat m' ha fet saber, y ab ella
 ma sentencia de mort. Ja ne té esposa,
 pare meu, lo sepulcre.

F. LLORENS. (*Mirant ab rezel á totas parts, com per assegurar-se de
 que ningú 'l sent, y baixant la veu.*)

- Lo sepulcre
 vida nova 't pot dar. Felis, ditzosa,
 podrias ser encar', si Deu volia
 permétrer que tu fosses un cadáver
 per unas horas sols, sols per un dia.
- JULIETA. No, per un dia nó, pare. Per sempre.
 ¡Morir, Senyor, morir! Benehit sia
 lo Deu dels cels si aquest plaher me dona!
 Que felís he de ser quant al sepulcre
 me baixen las donzellas de Verona!
- F. LLORENS. No parles pas aixis. Deu es qui guarda
 lo secret de la mort y de la vida,
 y en sas mans está tot. Jo, si ell m' ajuda,
 ta sort traidora puch girar; salvarte
 jo puch encara; y, morta, alsar ta llosa,
 per d' En Romeu als brassos entregarte,
 si amant sempre fidel, fidel esposa.
 Escoltam bé. Posada l' esperansa
 ne tinch en una trama misteriosa.
 Quant ja del himeneu los sagrats cántichs
 la cerimonia anuncien, quant ta pena
 ne sentes créixer caminant al ara,
 beu sens titubejar, sens pòr, serena,
 lo que conté aquest pom.
 (*Li dona un pom que Julieta pren ab alegría.*)
- JULIETA. ¡Es un veneno!
- F. LLORENS. Deu no ho vulla, ma filla. Es un narcótich
 que aparensas de mort tant sols ne dona.
- JULIETA. ¡Pero no 'm matará! (*Ab decaiment y tristesa.*)
- F. LLORENS. Mort aparenta
 del himeneu lo llas ne vindrá á rómprer.
 Pálida quedarás, sens sentit, muda,
 sens alé ni calor, y, entrenyoradas,
 baixarán ton cadáver las donzellas
 á la maysó de las eternas sombras.
 Allí aniré á buscarte.
- JULIETA. Pero, pare,
 ¿y mon Romeu?
- F. LLORENS. Jo 't portaré á sos brassos.
 Fes lo que 't dich, y de tos ulls, ma filla,
 esborra 'l plor que avuy los ennuvola.
 Confia en Deu, Julieta.
- JULIETA. ¡Oh, pare, pare!
- F. LLORENS. Deu tot ho pot. Ell obrirá 'l sepulcre
 hont te creurán per sempre soterrada,

y de ta falsa mort al rompre 'ls llassos,
més amada que may y enamorada,
de ton espós te trovarás en brassos.

(Fra Llorens acompanya á Julieta qu' entra en sa cambra.)

FRA LLORENS

¿Será felís? Que Deu ho vulla, y vulla
perdonarme també!... No hi ha altre medi.
Si erro, Deu meu, preneu mon erro en compte,
que véurerla felís tant sols desitjo.
Segur es lo narcótich. Aparensas
li donará de mort, y quant, vestida
tota de blanch, de rosas coronada,
á sepelirla baixen en la fossa,
poch han de créurer qu' es sa mort sa vida
y que á bodas la portan. Deu me done,
com fe ne tinch, forsas bastants. Deu vulla
que tot sia per bé y que tot reixia!

(Va per sortir y se trova ab En Capuletti, que vé del interior del palau.)

FRA LLORENS CAPULETTI

CAPULETTI. Deu guarde á Fra Llorens. La cerimonia
vingué tal volta á honrar.

F. LLORENS. Ja m' ho digueren;
ja 'm digueren, senyor, que de ta filla
la má d' esposa á un estranger ne donas,
no á un noble veronés, com las lleys manan.

CAPULETTI. Conrat no es estranger. Si de Provensa
devall lo cel es nat, també Verona
desde nin lo coneix, que aquí vingueren,
proscrits los seus, á demanar un dia
nou cel y novas llars y nova terra.
Son nom, sos fets, son cor lo recomanan,
qu' es tot en ell enter, tot en ell noble.
Es ardit y valent, d' or sa paraula,
y la que aquí 'm doná, no fa tres dias,
será cumplida avans que las tenebras
hajen la terra enmantellat vint voltas.
Mon fill será venjat, espòs ma filla

ne tindrà y protector, y quant jo muyra,
cap tots los meus y gloria mon llinatge.

F. LLORENS. *(Com si parlés sol.)*

¡Quánt millor, quánt millor, oh Deu, no fora
de la patria en las aras benehidas
tots los rencors sacrificar y greujes,
y, sa gloria guaytant, finir sos bandos!
May ocasió que á vots més alts responga.

CAPULETTI. ¿Y mon fill? ¿Y sa sanch? ¿Y las dels nostres
encara errants y no venjadas sombras?
No pot ser, pare. En tant Verona visca,
viurán sos bandos y viurán sos odis.
Avans los peixos volarán pels aires.

FRA LLORENS, CAPULETTI, CONRAD D' ARLES. POCH
DESPRÉS JULIETA. DAMAS PERTANYENTS Á LA CASA DE CAPULETTI.
ALGUNAS NOBLES DONZELLAS DE VERONA, VESTIDAS DE BLANCH. SER-
VIDORS Y PATGES PORTANT LA BANDERA Y L' ESCUT DE CAPULETTI.

*(Venen tots del interior y s' extenen per la galeria. Las donzellas
entran en la cambra de Julieta y als pochos intants tornan á surtir
ab ella. Capuletti se separa de Fra Llorens y 's dirigeix á rebrer
als hostes.)*

CAPULETTI. Senyors, que Deu vos guarde y ab mí sia!
Ja de mon fill, de mon Tybul las restas,
en pau descansan en lo lloch hont jauhen,
cayguts com ell en camp obert, sos avis.
Ne venjarém sa mort, mes ans, es forsa
deixar segurs mon nom y mon llinatge.
Espòs dono á ma filla: En Conrat d' Arles
la plassa de mon fill avuy ocupa,

(Apareix Julieta ab sas donzellas.)

y ell ne será, si caich, de ma venjansa
y de ma casa hereu. L' ara 'ns espera.

Las antorxas mateixas del mortuori
ne serán las antorxas de las nosces.

Conrat, la má dona á ta nuvia. *(A Conrat d' Arles.)*

(A Fra Llorens y als demás.) Pare,
vosaltres tots també, seguiume al temple.

(Conrat s' acosta á Julieta que 's deixa péndrer la má.)

CONRAD. ¡Julieta, mon amor!

JULIETA. *(Apart.)* ¡Deu meu! ¡Jo 'm moro!

FRA LLORENS. *(Ap.)* Sa palidesa ho diu. Begué 'l narcótich.

(Moviment general. Tots obran pas á Capuletti, que avansa 'l primer, seguit de sa filla, conduhida, més morta que viva, per En Conrat. Fra Llorens y tots los demás segueixen. Aixís que arriban á la porta del fondo trovan de peu, crusat de brassos, á n' En Romeu. Julieta llansa un crit, se despren de la má d' En Conrat y retrocedeix espavordida, fins á cáurer mitj desmayada en brassos de las donzellas. Fra Llorens s' aproxima á ella, com per ampararla. Capuletti y Conrat posan má á la espasa.)

DITS, ROMEU

ROMEU. ¡Endarrera tothom, los qui al martiri
la víctima portau! Tots endarrera,
manifassers d' un himeneu sacrílech!
Sol jo aquí, de ma casa y ma bandera,
sol jo, de ma maynada,
vos repto á tots, oh rassa enfolleida,
sols en bausía y desserveys mestrada!
Sa vida 'm porti lo qui vol ma vida,
quant vinga per ma testa ensangrentada!
Veniu á mí! Jo só en Romeu Monteschi.

CAPULETTI. Deu te porta! (Desenveynant sa espasa.)

ROMEU. Ab ell vinch.

CAPULETTI. Sí, Deu te porta,
lo vampir de ma sanch! Benehit sia
qui á mon furor t' entrega.
Deixáunos lluytar, donchs! Deu me l' envia.
Matador de mon fill, ja fores. ¡Prega!

ROMEU. Sou vell. No lluyto ab vos. Deixáu que lluyten
los qui sanch més ardent y forsa tenen.
No sou vos, ne son ells los qui jo repto.

(Capuletti, extenent sa espasa, conté als que volen precipitarse sobre
En Romeu.)

CAPULETTI. Y jo, son cap, jo, que só tots, accepto.
Posa un mos á ta boca que blasfema...
Y tots vosaltres, quiets! Obriunos plassa!

(Dirigintse á En Romeu y senyalant als seus ab la punta de la espasa.)

ROMEU. No es més ardent sa sanch. ¡Si ma sanch crema!
Ni son més forts tampoch. ¡Jo só ma rassa!
Ma lluyta ab vos sacrílega seria,
que aquí vinguí á buscar la esposa mia.

CAPULETTI. ¡Ta esposa!
(Sorpresa general. Julieta se despren dels brassos de las donzellas y avansa, pero casi ja sens forsas.)

JULIETA. Sí... jo... só...

CAPULETTI. ¡Tú!... ¡Tú, traidora!

¡Malehit lo jorn en que engendrada fores!

(Julieta, á qui mancan de cop las forsas, cau en brassos de las donzellas. Capuletti tracta de precipitarse sobre ella, espasa en má, pero Fra Llorens s' interposa.)

F. LLORENS. ¡Abaix, abaix lo ferro, parricida! *(Detenint á Capuletti.)*

CAPULETTI. ¡Un jorn de massa ne tingué ma vida!

(Se deté devant de Fra Llorens y baixa la espasa, pero al moment, buscant objecte sobre qui descarregar sas iras, se gira y 's dirigeix contra En Romeu, brandant la espasa.)

Terminen nos rencors d' una vegada.

¡Vina á mí, donchs, oh rassa condemnada,
 de ma casa y dels meus sempre enemiga.

(Romeu desveneyna sa espasa per defensarse, pero en lo mateix instant en que van á cruzar lo ferro, s' avansa Fra Llorens, s' interposa entre 'ls dos y diu ab solemnitat, senyalant á Julieta que apareix com morta en brassos de las donzellas.)

F. LLORENS. Respectau son cadáver. Deu, oh bandos,
 Deu avuy ab sa mort, Deu vos castiga!

(Quadro)

CAU LO TALÓ.

QUADRO TERCER

Lo panteó dels Capuletti. Lò mausoleu de Julieta, al cual se puja per unas gradas de márbre. Sepulcres.

(Julieta dormida en lo mausoleu, cubierta ab una mortalla. La escena fosca fins qu' entra En Romeu portant una antorxa encesa que clava en un garfí de la paret.

La escena sola uns instants. Romeu entra dirigint vagas y errants miradas entorn, sense véurer lo sepulcre de Julieta fins que 'ls versos ho indican.

JULIETA, ROMEU.

ROMEU. ¡Oh mort, jo vinch á tú! Si tots te fugen,
 jo vinch tranquil, seré, lo cor en festa,

com un espos als brassos de la esposa.
Prepara tos altars, tas alimarias,
y tos donzells d' honor. May en tas gestas
cas semblant ne tingueres d' aytal hoste.
Deseixit de la vida, que rebujo,
jo vinch á ton palau, mort encisera,
jo vinch á celebrar mas esposallas.

¡La mort!... ¿Y qu' es la mort?... ¿Deixar de víurer?
No pot ser. Lo cos mor, mes no pas l' ánima...
Se diu que 'ls morts se migran y s' anyoran...
Es que los morts no parlan, pero senten.
Jo donchs sinó; jo be so mort, y sento.

Cuant he passat pel mitj d' aqueixos réngles
de fredas tombas, los qu' en ellas jauhen,
tot mirantme passar, pensant ne deyan:
«¿Qué busca aqui un Monteschi?... Via fora!
Via fora 'l matador! Lluny de nosaltres!
La rassa d' aquets morts no es pas la sua!»

¡Perdó, sagradas ombras! ¡Perdó, oh ánimas,
que sota d' eixas voltas tenebrosas
vagau entorn de sendras qu' encarnareu!
Dormiu tranquils en vostres llits de pedra,
oh nobles Capulettis! No es sacrílech
aquell que avuy á vostras tombas baixa
per restar ab vosaltres. Só dels vostres,
pus ja som tots d' una mateixa mena,
y amors, no malvestats, aqui me portan.

Per ella vinch tant sols. Ne vinch á dirli,
com avans cada nit: «Jo t' am, Julieta!»
Des que som morts jo no li he dit encara.
A dirli vinch lo que li he dit en vida.
Vinch á esposarla mort, y per ofrena,
vida y amor, y cos y cor li porto.

Ja que aquells de la terra no volgueren,
ja que 'ls vius á mas bodas se negaren,
ton ara dressa, oh mort, prentne una tomba
per pedra del altar, encen per ciris
tas llantias sepulcral, comensa 'l reso,
y vingan tots á mas mortuorias nupcias,
tots cuant d' aquest palau vagadius hostes
los espays umplan y 'ls sepulcres poblan.

¡Eh! deixondaus, vosaltres!... Capulettis,
despertaui! Enguanyats ab vos mortallas,
veniu tots en aplech, que jo 'us convido
á mas bodas de mort ab vostra hereva!

(Pausa. Romeu registra la escena.)

Mes, ¿hont pot ser? ¿Hont es ma desposada?
Julieta, ¿hont ets?... ¿Hont ets, oh morta meva?

(Repara en lo mausoleu.)

¡Ah! Ja la veig... allí... allí que, inmoble,
sols ab mi pensa y ab sa pensa 'm busca,
com jo, que ja só mort, ne penso en ella.

(Avansa fins al peu de las gradas.)

Julieta, pobre mártir, de ta vida
la casta flor y l' ignoscencia santa,
pels aires jo esbaltí, tot fet á trossos,
lo jorn aquell de febre y de follia
en que llas de ton cos foren mos brassos.
No debia un mortal, ni en son desvari,
alsarse fins á tú, coloma santa,
esbarriada pel mon, del cel caiguda.

Aqui 'm tens ja, Julieta.

(Puja al mausoleu, retira la mortalla y apareix Julieta.)

¡Deu! Qu' hermosa!...

¿Com estás tan hermosa, morta mia?...
Me semblas viva... ¿Ne será que 'l Geni
d' aquest palau de nit, que n' es la casa
pairal dels morts, te vol per dama sua?
Prou que m' ho deya ja ma gelosía.
Per ço só aquí. Per ço he vingut. Ni Genis
ni mortals ja t' arrancan de mos brassos!
Una vegada teu, sò teu per sempre;
una vegada meva, ets sempre meva
en vida com en mort, que com partirem
un jorn lo tálam, partirem la tomba.

(Beu lo veneno contingut dins un pom, que tira.)

Donada está la sort... Y ara, si 'l Geni
d' aquest palau de nit te vol per sua,
á tos costats eternament, per guarda,
tas virtuts me tindran y ta bellesa.

(Pren una ma de Julieta, que besa y guarda entre las suas.)

Angel de mon amor, si Deu volia
que jo sentis ta veu, ans que despres
ne sortis de mon cos l' ánima mia,
si á ta veu amorosa
repetir, falaguera y carinyosa,
aquell *Jo t' am!* de nostres nits sentia,
l' ánima d' En Romeu, ennuvolada
ab ton encens d' amor, se 'n pujaria
del cel fins á la volta platejada.

(*Moments de silenci. De prompte, solta la ma de Julieta, qu' ha fet un moviment, y se deixa cáurer, esbaladit, per las gradas del sepulcre, retrocedint fins á mitja escena.*)

¡Eternitat de Deu!... ¿Es que 'l veneno
ne torba mos sentits, ó es que deliro?...
¿Es que no és lo que toco y lo que miro?...
Aquella ma he sentit, estremeida,
dins la mia agitar-se y conmoguda,
com si fos que la mort ne tingués vida!
Visions ne veig per tot, fantasmas mudas
en sangrentas mortallas rebossadas,
y de foch sento ardentas alenadas
y veus estranyas pels espays perdudas.

JULIETA. (*Que comensa á tornar en sí y lluyta ab sa sopor.*)

¡Romeu!

ROMEU. (*Estremintse, pero sense girarse, com si cregués que la veu ve de 'l alt.*)

¡Sa veu! ¡La veu de ma Julieta!

JULIETA. (*Incorporantse ja en son llit de pedra.*)

Romeu, ¿hont ets?

ROMEU. ¡Sa veu!

JULIETA. ¡Romeu! ma vida!

ROMEU. Deu m' ha escoltat. Es l' ánima que 'm crida.

(*S' agenolla en éxtasis, com esperant tornar á sentir la veu. Julieta, sentada ja en son sepulcre, comensa á baixar y passeja per la escena sa mirada, com per donarse compte del lloch hont se trova.*)

JULIETA. (*Parlant ab ella mateixa.*)

¡Hont só?... Hont me trovo?... ¡Deu del cel! ¡Quin somni,
quin somni mes estrany!... Deu meu! ¿Qué miro?
Procura recordar ma pensa inquieta...
Sepulcres!... Una antorxa!... ¡Verge pia!
Viva m' han enterrat!

(*Alsant la veu.*)

¡Romeu!

ROMEU. (*Sempre ab la creensa de que la veu baixa de l' alt.*)

Julieta,

ja vaig!... ja vaig!... No só ben mort encara.

(*Julieta acaba per distingir á son amant á la llum de l' antorxa, baixa precipitadament las gradas, y 's dirigeix vers ell, que s' alsa retrocedint com al aspecte d' una visió.*)

ROMEU. ¡Romeu, Romeu, llum de la vida mia!
Fra Llorens m' ho digué. Ara ho recordo.
«Deu tot ho pot. Ell obrirá la tomba
«hont tots demá te creguen sepultada,
«y de ta mort ficticia al rompre 'ls llassos,

«mes amada que may y enamorada,
«de ton espós te trovaras en brassos.»
ROMEU. ¡Ay! nó, no 'm desperteu!
JULIETA. Ell te diria:
«Baixa al sepulcre en busca de ta esposa.
«Morta la creuhen tots. Baixa. No tardes.
«Jo li doní un narcótich.»

ROMEU. ¡Deu! Qu' escolto!

(Romeu, desde las primeras paraulas de Julieta, s' anat acostant, casi d' espatllas, al sepulcre, sens pérdrer de vista á sa aymía, que va seguint sos moviments. Al arriivar al mausoleu, puja las gradadas, tira de la mortalla y la palpa y arruga com per assegurar-se, y al convéncers de que 'l sepulcre está desert y que no existeix lo cos, baixa apresuradament per llansarse als brassos de Julieta.)

JULIETA. *(Seguintlo.)* ¡De mi t' apartas, mon amor!

ROMEU. *(Baixant del mausoleu, ab transport, fora de sí.)* ¡Julieta!

¡Julieta, tresor meu! Oh! parla! parla!
Qu' escolte jo ta veu! Per Deu que 'm parles!

JULIETA. ¡Oh mon Romeu, Romeu! Lo cel encara
tresors nos guarda de delicia pura.
Ne tornaran, Romeu, font d' alegría,
aquells instants de pler y de ventura
ab sas horas de joy y de follía,
aquellas nits de febres xardorosas,
nits encesas d' amor, nits embaumadas
dels jardins per las brisas odorosas,
y per l' alosa, al apuntar lo día,
ab goigs d' amor y gratitut cantadas.
¡Qué dolsas han de ser ara y qué téndres
las castas horas dels amors! Unidas
las mans per l' ara, com per Deu las vidas,
crusarém lo camí de l' existencia
banyats en llum d' amor, com l' au que vola
se banya en llum de sol, y de l' essencia
nuditnos del amor y sa dolsura,
mes felís nostra vida quant mes pura,
llavors cada matí, com obra pía,
com vot d' excelsitut y de ventura,
al Deu del cel, contós dins l' armonía
que s' alsa en tot lo mon al naixe 'l día,
elevant, en oració amorosa,
nos cors sos himnes y son cant l' alosa.
ROMEU. No 'm parles pas aixís. Ta veu, Julieta,
n' es per mon cor la mes cruzel punyida.

- No, no 'm parles aixís!
- JULIETA. Pena secreta
ne llegesch en tos ulls... ¿Qué tens, ma vida...
perquè, no 'n ductes, tu ets ma vida?...
- ROMEU. Tota
jo té l' he consagrat, entera y pura.
Mes tu no pots compéndrer... Jo 't contava
exánim, freda, dins la tomba... En ella
mos ulls, mos ulls t' han vist... Sentí llavoras
d' un greu dolor la esquerpa esgarrapada,
creguí acabadas ja per mi las horas
de vida, sensa tu no desitjada,
y desvanit, perdut, foll y frenétich,
ne volguí...
- JULIETA. (*Ab.afany.*) ¿Qué volgues?
- ROMEU. (*Sentintse defallir, cayent sobre las gradas del mausoleu, y
apartantla.*) ¡Vésten!... ¡Vésten!
T' aborresch.
- JULIETA. ¡Oh! Romeu!
- ROMEU. No, no... ¡Perdona!
Jo t' am!... mes... vésten, vésten! (*Cau com mort.*)
- JULIETA. Desvarieja!
(*Veyentlo inmóvil, com si fos mort, cridant y trontollantlo.*)
¡Romeu! Romeu! Qué tens?... Oh! parla! parlam!
- ROMEU. (*Incorporantse.*) ¡Oh! tu no saps... no sabs lo que sufria!
¿Qué haurias fet, qué haurias fet, oh dona,
si mort m' haguesses vist?
- JULIETA. A ton sepulcre
per compartirlo ab tu, baixat hauria!
- ROMEU. Pus jo creguí en ta mort.
- JULIETA. ¡Justicia eterna!
- ROMEU. (*Revolcantse ab las ansias de la mort.*)
Vaig á morir quant mes lo cor t' adora.
- JULIETA. Jo 't seguiré.
- ROMEU. M' abraso viu... M' ofego!
Foch n' es d' infern, Senyor, lo que 'm devora!
- JULIETA. (*Corrent desatentada per la escena.*)
¡Socós! Socós! Socós!
- ROMEU. Per Deu, Julieta,
per Deu... ta ma!... dónam ta ma... No 'm deixes!
- JULIETA. (*Acudint á Romeu, agenollantse á son costat, alsantli 'l
cap y donant crits de socós de quant en quant.*)
¡Oh! jo no vull! no vull! no vull que mores!
¡Socós! Socós!
- ROMEU. No es temps. Tot es inútil.

Só mort... Adeu... adeu... Julieta mia! (*Cau mort.*)
 JULIETA. Ingrat! ¿Y 'm deixas?... No será. La via
 jo seguiré que m' ha ensenyat ta estrella.
 (*Buscant un arma ab que ferirse, veu lo punyal qu' En Romeu porta
 á son cintó y lo dessenneina.*)
 ¡Un arma!... ¡Oh, punyal sant!... Aquí, arma mia,
 ta veyna tens. ¡Robellat, donchs, en ella!
 (*Se clava 'l punyal en son pit y cau sobre 'l cos d' En Romeu.*)

VÍCTOR BALAGUER.

(1) Per aquesta escena l' autor s' ha inspirat en la de Shakespeare, ab la qual té molt y res que véurer.

Fi.

NOVAS

ENCARA que aquest número porti la fetxa del dia 31 d' Octubre, ab l' objecte de regularisar los dias de sortida, no veu la llum fins al 11 de Novembre. Lo no haver rebut la autorisació governamental fins lo dia 7 nos disculpa del atrás com també de la supressió de la heliografía. En lo número próxim comensarém la série d' aquestas.

En lo certámen de la «Associació literaria de Girona» s' han adjudicat: Accéssits primer y segon al premi del Senyor Bisbe d' aquella ciutat, á D. Francesch Ubach y Vinyeta y á D. Antoni Molins y Sirera respectivament per la prosa «La Mare de Deu del Mont» y «A Pio IX».—Premi y accéssit oferts per la Diputació, á D. Francesch Ubach y Vinyeta per los romansos «Lo batlle de Massagoda» y «Jofre de Cruilles».—Accéssit al premi ofert per la Económica Gironina, á D. Emili Grahit, per la «Memoria sobre la condicion legal de la propiedad agrícola en la provincia de Gerona, desde el principio de la Reconquista hasta la promulgacion de los Uságes.»—Premi d' una medalla de plata oferta de D. R. Boniquet, á D. Salvador Sanpere y Miquel, per la Memoria «Los alarbs y la Cerdanya» y accéssit á D. Anton de Bofarull, per altre memoria sobre 'l mateix tema y per últim lo premi y accéssits del tulipá de plata respectivament á los senyors D. Antoni Careta y Vidal, D. Frederich Bauson y á D. Manel Mata y Maneja per las sevas poesias «Guttenberg», «Judit» y «A Claudio».

Los premis que no s' expressan no han sigut concedits. Lo nombre de trevalls tramesos al certámen era de setanta vuit.

Entre las obras drámaticas próximas á estrenarse aquest ivern, no enunciadas encara, figuran en lo TEATRO CATALÁ, «Pere Serafí», drama en cinch actes de D. Francesch Ubach y Vinyeta y «Sota terra», de D. Frederich Soler; en lo PRADO CATALAN la comedia de má-

gica «Mágica bufa», de D. Salvador Cort y de D. Vicents Baruta; á NOVEDADES «Lo full de paper» y «Lo combat de Trafalgar» de D. Pere Antoni Torres, al TEATRO ESPAÑOL «En alas del pensament» comedia de mágica de Joan Artau y la pessa en un acte de D. Simon Alsina, «Calentas y grossas».

La societat catalanista «Lo progrés literari» obrí desde 'l primer de Novembre cátedras de Gramática, de Retórica y Poética y de Historia catalana. Felicitem á aquesta societat per la realisació de tant patriótica idea.

S' ha posat á la venta al preu de sis pessetas la magnífica edició del poema de D. Jascinto Verdaguer «La Adlántida,» ab tant desprendiment costejada per D. Antoni Lopez y Lopez. Forma part d' aquesta obra la pulcra traducció á la llengua castellana de D. Melcior de Palau, aplaudida l' últim ivern en l' Ateneo Barcelonés. A mes del mérit del poema, cual elogi avuy dia ja es per demés, se fa recomanable aquest llibre per la elegancia y riquesa de la part tipográfica.

La cuberta es del mellor gust; sobre una imitació de pell blava y gris se destaca á dos colors una alegoria de la obra.

Un rich capitalista madrileny ha encarregat á nostre escultor Sr. Sunyol sis estatuas pera decoració de son palau.

Ha cridat nostra atenció aquestos últims dias en la botiga del senyor Parés, una estátua en marbre representant una pagesa catalana, retrato degut al escultor Sr. Novas, y un altre retrato de mitjcos, de terra cuita, fet per lo Sr. Reynés.

Hem vist ab complacencia que la «Revista de España» en sos darrers números s' ocupa d' algunas de las obras catalanas darrerament publicadas, ab elogi pera ellas y pera nostra literatura en general, que de tot cor li agraphim.

No podém menys, no obstant, de respondre á alguna indicació feta en la mateixa secció bibliográfica respecte al desviament, que en los autors catalans se suposa, de enviar sas obras als crítichs de la Cort, deduhint d' aixó, com á consecuencia natural, qu' ells no s' ocupan de nostras produccions literarias. Los autors catalans en general han tingut sempre una satisfacció en subjectar sas obras al fallo de la crítica ilustrada tant de Madrid com de las demás ciutats d' Espanya y de fora d' ella; y per nostra part podém respondre de que alguns de nostres amichs no han obtingut ni sisquera l' honor de que se 'ls acusés lo rebut de las obras. Honrosas excepcions á aixó hi ha hagut, excepcions que son per fortuna mes nombrosas cada dia, y entre las quals tenim avuy lo pler de contarhi la «Revista de España».

Las lletras catalanas res demanan de privilegiat: sols desitjan esser judicadas ab lo mateix criteri y atenció ab que 's judican las castellanias.

Ha vist la llum la célebre traducció catalana de la «Divina Comedia» del Dant, feta en lo segle XV per n' Andreu Febrer, en vers catalá, la qual se considera com una de las mes perfecta ó tal volta la mes perfecta que s' haja fet. Aqueixa obra clássica catalana, que havia permanescut fins avuy inédita, ha sigut publicada per primera

volta per lo distingit literat D. Gayetá Vidal y Valenciano, qui la copiá directament del códice escurialense. L' edició es verament digna del text, puix aquest va estampat en bonichs caràcters elzevirians, sobre paper de tina, y ornat ab vinyetas apropiadas.

Lo Sr. Vidal mereix per tal publicació la mes coral enhorabona de tots los amants de nostra literatura.

Segons bonas novas que venen de Madrid, podem anticipar á nosres lectors qu' en las oposicions pera una cátedra de «historia crítica de literatura general y espanyola» en l' Universitat central, vacant per mort del Sr. Amador de los Rios, lo jove Dr. D. Marcelino Menendez Pelayo, qual erudició nutrida, criteri recte y eloqüent dicció son ben notorias, ha honrat á Catalunya com á bon deixeble d' esta Universitat literaria. En los exercicis orals, devant del Tribunal, que conta entre sos membres al ilustre catalá Dr. D. Manel Milá, y d' un escullidissim auditori compost de lo mellor qu' en ciencias y lletras enclou la cort, ha dit entre altres cosas, que l' únich petrarquista espanyol que tingué una personalitat lírica fou Ausias March, y que lo Mtre. Joan Roig de Corella feu endecasíllabs clássichs abans de Boscá y de Garcilaso. Per fi, ha propagat la justa fama de poeta y filosofh que sapigué alcansar en lo primer ters d' aquest segle (avans de 1833 en que morí), lo jove D. Manel Cabanyes, autor dels «Preludios de mi lira» y d' altres escullidas produccions.

Los aplaudiments dels que l' escoltavan, haurán dit prou al senyor Menendez, en quan s' estima son clar talent; nosaltres, donchs, desde aquí aplaudimlo també de tot cór, regraciantli hagi tret de l' obscuritat la historia literaria catalana, tant desconeguda, fora dels que com ell se han dignat estudiarla profitosament.

La «Associació catalanista d' excursions científicas», ha celebrat darrerament una vetllada necrológica en memoria de D. Francisco Xavier Parcerisa. Se llegiren: una detallada memoria del President Sr. Támara, sobre la vida y obras d' aquell artista, del qual se donaren á coneixer una carta sobre un descobriment fet en Santa Maria de Naranco y la despedida als subscriptors als «Recuerdos y bellezas; poesias alusivas al acte. dels Srs. Riera y Bertran, Gallard, Masriera y Verdú, y un bell fragment de prosa poética del senyor Massó. Omplia 'l local, qu' estava ben adornat ab grupos de láminas de l' obra citada y ab lo retrato de Parcerisa orlat ab llores y palmas, una nombrosa concurrencia qu' aplaudí calurosament tots los treballs llegits.

Aqueixa mateixa Associació ha publicat una nova entrega del «Album pintoresch monumental de Catalunya,» que conté una vista de la montanya y monastir de San tLlorens del Munt ab la corresponent explicació.

Notable es lo moviment catalanista que d' un quant temps ensá, s' ha pronunciat á Valencia. La societat «Rat penat» ha comensat ja sos treballs de la present temporada académica; preparant elements pera la celebració d' un certámen que ha rebut molt bona acullida de las demás societats.

En lo teatro de la Princesa s' han inaugurat la série de funcions purament valencianas ab la comedia «Hostes vindrán» del Sr. Balader; y pera 'l meteix teatre se están preparant varias produccions cómicas y dramáticas algunas en tres actes.

També ha obtingut molt d' éxit la companyia catalana qu' actúa

en lo teatro de Ruzafa, posant en escena obras com «Las euras del mas,» «Lo Ferrer de tall,» Las francesillas,» etc.

La secció de Bellas Arts de l' Ateneo Barcelonés ha designat, com á tema pera 'l concurs que 's te d' anunciar en la próxima sessió inaugural, la presentació de dotze melodias, cançons, romansas etc., escrites sobre composicions catalanas ó castellanas á arbitre dels ob-tants, á una ó á quatre veus, ab acompanyament de cinch instru-ments, essent obligatori 'l piano, y ab la precisió de ser una de las dotze composicions la poesia del Sr. Careta y Vidal titulada «Lle-vant Deu.» Lo premi consisteix en la cantitat de mil pessetas y 500 pera l' accésit.

S' ha donat á la estampa y veurá la llum dintre pochos dias, una comedia en tres actes y en vers, titulada «Flores y espinas», origi-nal de D. Simon Alsina.

Hem tingut ocasió de veure 'l reixat gótic, qu' En Ramon Bigas, manyá d' aquesta ciutat, feu espressament pel nitxo del qu' era son bon amich en Ricart Poch.

Las circunstancias d' esser de ferro-verje y treballat á má d' una manera molt acabada, bastarian á ferlo recomenable baix tots con-ceptes, si ja no ho fos com penyora de recort etern dedicada á la me-moria d' un dels mes fermes catalanistas y benvolguts companys.

Un aficionat á la literatura está traduhint al castellá l' aplaudit drama de D. Frederich Soler *Lo ferrer de tall*.

Ha quedat constituída una nova societat catalanista titulada *La Gralla*, que 's proposa donar concerts, balls, vetlladas literarias. etc., prenent per lema: «Obrar y no enrahonar gaire.»

Hem rebut las *Lecciones de aritmética dedicadas á los sargentos y cabos del ejército* del Comandant d' enginyers D. Honorat de Saleta, obra que 's recomana per molts conceptes y ompla completa-ment son objecte.

A Provensa se veu que, á imitació de Catalunya y Valencia, va creixent l' entusiasme per la literatura patria. Ultimament s' ha estrenat ab molt bon exit á Alès un drama en quatre actes de M. Pau Gaussen titolat «La camisardo». Hi assistiren molts poetas proven-sals y saludaren al autor ab grans aplausos, regalantli una corona de llorer.

S' ha publicat en edició de luxu lo primer tomo de la «Historia política y literaria de los trovadores». Nou anys ha empleat l' autor D. Víctor Balaguer, en recullir noticias y documents pera aquesta obra.

Se compon de trescentas biografías de poetas, presentats ab l' as-pecte d' escriptors y polítichs. A cada una d' aquestas monografías hi acompanyan las principals composicions del poeta. Al tomo pri-mer hi precedeixen los següents estudis:

«De los trovadores y de la influencia que ejercieron en su época.—De la gramática y poética de los trovadores.—De las escuelas lite-rarias de la época.—De los juglares.—De las cortes de amor.—De la influencia que tuvo la poesía provenzal en Castilla y Leon, en Ara-

gon y Cataluña, en Portugal y Galicia, en Italia, en Francia, en Alemania y en Inglaterra.»

Constará de 8 tomos al preu de 30 rals cada un. En las principales librerías se trobarán prospectes y 'l primer tomo de l' obra. La recomaném eficazment á nostres suscriptors.

S' ha posat á la venta en las principales librerías al preu de 5 pesetas magníficament encuadernat, y 3 en rustica lo «Llibre d' or de la moderna poesía catalana.»

Dintre pochos dias veurá la llum lo «Calendari catalá» pera l' any 1879 coleccionat per D. Francesch Matheu.

Ha sigut nombrat soci honorari del «Rat Penat» de Valencia, don Francesch Ubach y Vinyeta.

La ilustració «La Academia» publica un retrato' de D. Jacinto Verdaguer, degut á D. Simon Gomez, y comensa una serie d' articles sobre «La Atlántida» escrits per D. Joan Sardá y Lloret.

En la vetlla del dia 15 se celebrará en lo Foment de la Producció espanyola la sessió reglamentaria del cos d' Ajunts dels Jochs Florals pera la renovació de Mantenedors.

S' ha publicat á «La Mañana» traduhit al castellá lo cuadro de costums «Memento» de D. Joan Pons y Massaveu y á «La Imprenta» l' article de D. J. Narcis Roca, «Catalunya per las provincias», abdós que vejeren la llum en LA RENAIXENSA.

En l' últim número de nostre estimat colega «La Llumanera» tant notable com tots los anteriors, s' hi veu un ben fet retrato del seyyor Milá y Fontanals, acompanyat d' una biografía escrita per lo jove escriptor Sr. Fiter é Inglés, corresponent lo restant del text y grabats á l' importancia que cada dia va adquirint aqueixa publicació que podém calificar de veritable ilustració catalana.

ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA

Aquesta Associació, desitjosa d' estimular los estudit sérios referents á Catalunya, realisant aixis una part principal dels fins que 's proposa, ha acordat obrir un concurs baix las següents:

BASES

1.ª L' «Associació d' excursions Catalana» obre un concurs al que podren aspirar tota classe d' obras escritas en catalá, qual tema, encar que s' deixa á elecció de llurs autors, deurá estar forsosament enclós dintre l' article primer del Reglament de l' Associació transcrit mes avall. La extensió de la obra deurá esser equivalent á 100 planas al menos del text de la revista catalana «La Renaixensa y no podrá passar de 150. Quedan exclosas del concurs las obras de pura imaginació y se donará la preferencia á la que, corresponent mellor als fins senyalats en l' article primer ja esmentat, suposi mes estudi

y donga major número de noticias y datos desconeguts, y en igualtat de circunstancias á la de major extensió.

2.ª Lo premi consistirá en lo «títol de soci honorari» y la quantitat de cent cinquanta pessetas que s' entregarán al autor que resulti esser de la obra premiada. Pera dit premi hi haurá un accésit consistent en lo títol de soci honorari.

3.ª La propietat de la obra premiada quedará á favor de l' «Associació d' excursions catalana,» la que publicarà á sas expensas immediatament.

4.ª Las obras que aspirin á dit premi, deurán esser entregadas al infrascrit Secretari de l' Associació ó á qui l' sustituheixi en dit càrrech, avans lo dia 30 d' Abril prop vinent, de 8 á 10 de la nit en la Secretaria de la Associació, instalada en lo «Fomento de la Produccion española, (Gegants, 4, primer.)

Las obras se presentarán sens firma ni rúbrica de llurs autors, ni copiadas de sa ma ni al sobrescrit de sa lletra. Cada una portará un lema y anirá acompanyada d' un plech clos, ab lo mateix lema, dintre 'l qual hi haurá lo nom y residencia del autor. Lo Secretari donará rebut de totas las obras que se li entreguin y las no premiadas podrán esser retiradas oportunament mitjansant lo retorn del rebut.

Article primer del Reglament de l' «Associació d' excursions Catalana».—L' «Associació d' excursions Catalana» es una societat que té per objecte recorrer lo territori de Catalunya y comarcas vehinas pera estudiarne y ferne coneixer las bellesas naturals y artísticas; las tradiccions, monuments y antigüetats, las costums típicas, cants populars y particularitats de llenguatje y en fi, las produccions de tota mena, aixís las de avuy en dia com las que s' hagin perdut y las que convinga restablir ó intruduhir.—Barcelona 4 de Novembre de 1878.—Lo president, FRANCISCO X. TOBELIA Y ARGILA.—Lo Secretari, EUDALD CANIBELL.

SUMARI

	Als lectors.	I
J. NARCIS ROCA.	Dos procediments per la emancipació.	2
S. SANPERE Y MIQUEL.	Origens y fonts de la nació catalana.	11
VICTOR BALAGUER.	Las esposallas de la morta (tragedia).	20
	NOVAS.	43